

Friesland

**Kerkuilen Werkgroep Ferwerderadiel/Dongeradiel ged.,
Gebied begrensd door de Waddenzee in het Westen, Dokkumer Ie in het Oosten,
Huiumer vaart in het Zuiden, de lijn Ternaard Dokkum in het Noorden.**

Niet zo talrijk dan in Zuid-West Fryslân, maar ook in dit rayon was het een zeer muizenrijk jaar. Nesten met 6-7-8-9 eieren en tweede legfels waren meer regel dan uitzondering met daarbij enkele bijzondere waarnemingen en uitschieters.

Bij een nestcontrôle op 3 juni 2019 troffen we een nest met **16** eieren aan. Mogelijk een verzameling van twee vrouwtjes. Bij het volgende bezoek om te ringen zagen we nog 2 jongen. Een of twee vrouwtjes de rest van het grote nest was totaal verloren gegaan.

Bij een eerste nestcontrôle op 21 mei 2019 op een andere locatie vonden we 3 jongen van 8 à 9 weken, een vroeg legsel. Net op tijd om ze van versieringen te voorzien. Tegelijkertijd telden we in de kast 6 eieren, een nieuw (2e) legsel. Bij de volgende controle hier op 7 augustus 2019 (78 dagen na de eerste controle) troffen we 1 jonge uil aan. Het laatste jong van het tweede legsel (geringd). De andere jongen waren al uitgevlogen. Iets te laat hier om alle jongen te ringen.

Muizen bij de vleet want ook nu was het uilenvrouwtje doorgegaan met haar belangrijkste taak; het leggen van eieren. Niet zuinig want op 7 augustus 2019 had ze al weer een legsel (het derde) van 7 eieren. Dit nest is door onverklaarbare oorzaak geheel verloren gegaan. Was het de steenmarter die alles heeft opgeruimd? Geen zekerheid daaromtrent. Wat wel zeker was dat vrij snel hierna van de eigenaar van de kast een berichtje kwam, er zitten weer uilen in de kast. Nu weer een nest met 9 eieren (**legsel nr. 4**). Een bijna onuitputtelijke voorraad voedsel met gevolg een onuitputtelijk wel zeer productief uilenvrouwtje. Grote waardering voor het uilenmanneltje dat zorgt dat alles in de kast "syn gerak krijt" om steeds opnieuw een nest groot te brengen.

Op 23 november 2019 zijn van dit nest 6 jongen geringd, drie eieren/jongen zijn verloren gegaan.

De werkgroep:

Johannes de Haan, Henk Dreijer, Henk Hiemstra, Lucas Hemrica

2019: een lang en bijzonder uilenjaar

Foto's en tekst Tsjepke van der Honing

Net als voor vele andere rayons was 2019 ook voor ons een bijzonder en lang uilenjaar. Op 20 mei de eerste nestkasten controleren. Meteen al een nestkast met jongen van bijna 8 weken. Op 15 januari 2020 een mailtje of ik nog contact op wilde nemen met

een veehouder. Op een ons tot dan toe onbekende plek een derde legsel. Jonge uiltjes van ongeveer 6 a 7 weken oud. In een ligboxenstal achter de wandbeplating hadden ze een veilig plekje gevonden.

In ons rayon andere jaren hooguit 26 broedparen en nu 38. Ook nog zeker 16 vervolglegels en 2 derde legsel. Hoewel er nog heel wat nestkasten onbezet waren zorgde de grote toename van het aantal broedparen voor "woningnood". Hoewel sommige uilen ook liever op een zelf gekozen donker plekje in de schuur zitten dan in de door ons geplaatste nestkast.

Dan blijkt dat kerkuilen van nature "holenbroeders" zijn en zeker niet kieskeurig zijn in het kiezen van een broedplaats. Van onze 38 kerkuilenparen zaten 24 in een nestkast. 5 in een hooiblazerbuis, 4 achter beplating 1 achter een pluk riet in de schuur, 1 achter de dakgoot, 2 in een oude schoorsteen 1 op een aan dakconstructie hangend plastic kleed. Wonderlijk al die verschillen. Een paar vallen daarbij extra op.

De broedende kerkuil achter de dakgoot. Het betreft een nieuwe woning, enkele jaren geleden gebouwd waar je zeker geen uilen zou verwachten. Als ik daar de nestkast, in de overkapping met jongvee, controleer zit er een holenduif in. Geen uilen dit jaar vraag ik? Ja zeker wel was het antwoord ze zitten in ons huis. Achter de dakgoot is langs de woning een loze ruimte. Daar kunnen ze binnenkomen. Als je op de foto kijkt is het rechter deel van de dakgoot, het deel waar de regenpijp in zit bedoeld als dakgoot. Het stuk tussen dit deel en de woning is een loze ruimte. En daar waar het schuine stuk in deze loze ruimte eindigt, is een holte waar de uilen naar binnen kunnen. Onbereikbaar voor ons zit de uil ergens in die ruimte. Gezien de herrie elke nacht zijn er zeker jongen. Eigenlijk een ongewenste plaats. In januari werd de aannemer opgeroepen om de 4 ruimtes (op elke hoek één) dicht te maken. Die nacht, in het deel waar de uilen broedden, weer veel lawaai en herrie. De uilen zitten er nog in. De veehouder ondernam onmiddellijk actie. De ruimte weer openmaken zodat de uilen naar buiten konden. Nadat de aannemer weer was opgeroepen zijn de uilen niet meer binnen geweest. We zijn benieuwd of ze nu weer voor de nestkast in de overkapping kiezen.

Drie uilen broeden achter de isolerende gevelbeplating van een ligboxenstal. Door de tand des tijds, geholpen door misschien wat kauwen zie je soms gaten in de gevelbeplating. Op drie (bij ons onbekende) plekken zaten achter deze platen kerkuilen. Je kunt niet langs alle boerderijen om te kijken. Bijzonder was dat iemand van de werkgroep kerkuilen, ik meen uit Losser, op de boerencamping in Terherne stond en kerkuilen hoorde. Mooi dat we door hem deze broedplaats met al een vervolglegel door kregen. De andere twee werden door betreffende veehouders door gegeven. De ene met een vervolglegel. De laatste zocht. De laatste zocht half januari contact. Daar bleken voor de derde keer jonge uilen te zitten. De losse of beschadigde gevelbeplating lijkt dan ook een mooi alternatief voor de kerkuilen.

Eén uil zat achter de dakbeplating. Dat is in een zomer als die van 2019 een stuk lastiger door de fel brandende zon. Vandaag (2 maart) hebben we daar nog even gekeken. Hoewel de zomer broedsels niet echt succesvol waren vliegen er nog dagelijks 4 of 5 uilen in de stal. Dat zullen dan ook echt de laatste jongen van 2019 wel zijn.